

Голові Разової спеціалізованої вченої ради PhD 9170
Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського
доктору наук з фізичного виховання та спорту
доц. **Хіменес Х.Р.**

Відгук

офіційного опонента доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора Костюкевича Віктора Митрофановича на дисертаційну роботу **Смирновської Софії Богданівни** за темою – «Удосконалення техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням індивідуальних психофізіологічних характеристик», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми дисертації. Сучасні вимоги до підготовки спортсменів обумовлені різними чинниками, що визначають ефективність змагальної діяльності та оптимальну структуру підготовленості на кожному з етапів багаторічної підготовки.

Етап попередньої базової підготовки, насамперед, спрямований на різнобічну фізичну підготовку спортсменів у взаємозв'язку із засвоєнням базових техніко-тактичних елементів. На цьому етапі важливо, щоб підготовка спортсменів була диференційованою, з урахуванням всіх складових підготовленості, включаючи психофізіологічні характеристики.

Отже, тема дисертаційного дослідження Софії Смирновської є актуальною відносно запитів теорії та практики спорту, особливо для водного поло, особливостями якого є змагальна діяльність, що поєднується виконанням техніки плавання з технікою виконання спеціальних ігрових прийомів.

Дисертаційна робота виконана згідно наукової теми «Теоретико-методологічні основи тактики у спорті» зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК ім. І. Боберського на 2021-2025 р.р. Номер державної реєстрації – 0121U100634.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків сформульованих у дисертації. Наукові положення дисертації, висновки обґрунтовані теоретичним аналізом та експериментальними даними, відповідають меті - диференціація техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки для формування ігрових амплуа, об'єкту - техніко-тактична підготовка в командних ігрових видах спорту, предмету - диференціація техніко-тактичної підготовки спортсменів у водному поло.

Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечена достатньою чотирьохетапною тривалістю дисертаційного дослідження - з 2021 по 2025 р.р., залученням до експериментального дослідження достатньої кількості спортсменів-ватерполістів (n=60).

У дослідженні використані сучасні методи наукового пошуку, такі, як: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної та спеціалізованої

літератури, документальний метод, педагогічне спостереження, опитування, педагогічний експеримент, вимірювання, психофізіологічні методи - проста зорово-моторна реакція, реакція розрізнення, реакція вибору, стійкість до перешкод, реакція на рухомий об'єкт, теплінг-тест, таблиця «Шульта-Платонова», сила м'язового напруження кистей рук, методи математичної статистики.

Достовірність результатів та їх новизна обумовлені високим ступенем обґрунтованості, належною логікою організації дослідження, використанням достатньо розлогої джерельної бази (202 літературних джерел, з яких 123 іноземною мовою).

Висновки дисертаційної роботи відображають поставлені завдання, базуються на отриманих даних експериментального дослідження та характеризують завершеність наукового пошуку.

Наукова новизна обумовлена результатами дослідження та характеризується тим, що вперше:

- обґрунтовано доцільність диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів з метою формування ігрових амплуа на етапі попередньої базової підготовки;
- обґрунтовано способи диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів з урахуванням індивідуальних психофізіологічних характеристик на етапі попередньої базової підготовки;
- обґрунтовано комплекси засобів техніко-тактичної підготовки ватерполістів.

Набули подальшого розвитку наукові положення щодо факторів результативності змагальної діяльності в спорті.

Практична значущість дослідження полягає у розробці методики техніко-тактичної підготовки ватерполістів з урахуванням їх ігрових амплуа. Результати дослідження впроваджено в практику роботи КЗ «ДЮСШ ім. Анатолія Дідуха», ТВО «СОК «Євроспорт» та КДЮСШ ім. Юрія Кутенка.

Апробацію результатів дослідження оприлюднено на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема, на таких, як: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2022-2014 рр.); «Сталий розвиток та спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, 2022 р.), «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2023 р.) та ін.

Публікації. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 4 статті в наукових фахових виданнях України категорії «Б».

Дисертація складається з анотацій, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дисертацію викладено на 283 сторінках друкованого тексту, із них 178 сторінок основного тексту, проілюстровано 14 таблицями та 18 рисунками.

У *вступі* дисертаційної роботи обґрунтована актуальність дослідження, зв'язок роботи з науковою темою, визначену мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, наведено методи дослідження, розкрито наукову новизну та завдання дослідження, відображено особистий внесок автора, подано дані про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі **«Техніко-тактична підготовка в командних ігрових видах спорту»** висвітлено особливості техніко-тактичної підготовки спортсменів у командних ігрових видах спорту, здійснено характеристику техніко-тактичної підготовки у водному поло, аналізуються актуальні напрями вдосконалення техніко-тактичної підготовки в командних ігрових видах спорту.

Авторкою роботи констатується, що одним із резервів до вдосконалення техніко-тактичної підготовки у водному поло та в ігрових видах спорту загалом є врахування психофізіологічних характеристик спортсменів при побудові процесу підготовки.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** подано методи наукового пошуку, що використовувалися відповідно до об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження.

У розділі структурно представлені чотири етапи проведення дослідження.

У третьому розділі **«Напрями удосконалення техніко-тактичної підготовки у водному поло»** викладено особливості змагальної діяльності кваліфікованих ватерполістів різних ігрових амплуа, схарактеризовано фактори результативності змагальної діяльності у водному поло. У розділі аналізуються психофізіологічні характеристики кваліфікованих ватерполістів та юних ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки.

Здобувачкою визначено показники змагальної діяльності ватерполістів різних ігрових амплуа, а також психофізіологічні характеристики за показниками: простої зорово-моторної реакції, реакції розрізнення, реакції вибору, реакції на рухомий об'єкт, оцінки сили м'язового напруження кистей рук, теплінг-тесту та таблиці «Шультца-Платонова».

У четвертому розділі **«Ефективність авторської програми диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням їх індивідуальних психофізіологічних характеристик»** розглядаються програми диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням їх індивідуальних психофізіологічних характеристик.

У розділі представлено показники психофізіологічних характеристик та техніко-тактичної підготовленості ватерполістів в експериментальних та контрольних групах упродовж педагогічного експерименту.

Авторкою дослідження доведено ефективність авторської програми диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів з урахуванням їх індивідуальних психофізіологічних характеристик.

У п'ятому розділі **«Аналіз обговорення результатів дослідження»** аналізується наукова гіпотеза дослідження, акцентується увага на ефективності авторської програми диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки.

Здобувачкою здійснено порівняння результатів дослідження власного наукового пошуку та інших науковців з обраною науковою проблемою.

Дотримання академічної доброчесності. Відсутність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аналіз тексту дисертаційної роботи, ознайомлення з науковими публікаціями дозволяє стверджувати про дотримання вимог академічної доброчесності здобувачкою наукового ступеня в процесі викладу матеріалів дослідження.

У спільних наукових публікаціях подано інформацію про особистий внесок здобувачки.

Зауваження до змісту дисертаційної роботи.

1. Дискусійним може вважатися висвітлення у 1-му розділі дисертації особливостей техніко-тактичної підготовки у командах ігрових видах спорту, що не узгоджується з предметом дослідження. У водному поло зовсім інші особливості змагальної діяльності ніж у баскетболі, гандболі, футболі, хокею на траві.

2. У дослідженні розглядається техніко-тактична підготовка ватерполістів різних ігрових амплуа - захисників та нападників. Однак, в процесі гри команди використовують різні тактичні системи 1-3-3 або 1-2-4 у фазі володіння м'ячем. Доцільно було б диференціювати нападників на крайніх та центральних. Наприклад, центральний нападник знаходиться під більш щільною опікою захисника суперника ніж крайній нападник.

3. У таблиці 4.1. (ст. 115) представлено структуру програми диференціації техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки. Послідовність мікроциклів в 2-му та 3-му базових мезоциклах така: ударний-ударний-ударний-відновний. Це в певній мірі суперечить принципу хвилеподібності навантажень. Більш доцільним вважається чергування ударних та відновних мікроциклів, особливо для юних спортсменів етапу попередньої базової підготовки.

4. У 4-му розділі таблиці 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11, 4.12 розміщено на двох та більше сторінках, що ускладнює сприйняття матеріалу. Варто було б згрупувати показники психофізіологічних характеристик за окремими складовими.

У цьому випадку аналіз кожної таблиці (в межах 1-ї сторінки) був би більш логічним.

5. При складанні списку літературних джерел потрібно дотримуватися одного з обраних стилів.

6. У дисертаційній роботі є деякі ненаукові терміни, наприклад, «а от експериментальна група № 3 впоралася всього за 13,0 с.» (ст. 129), а також недотримання деяких технічних вимог до оформлення таблиць та рисунків, а також тексту роботи, зокрема на ст. 9, 44, 78, 115, 116, 125, 181.

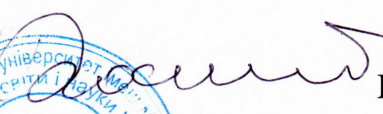
Зазначені зауваження у більшості носять дискусійний характер та, загалом, не впливають на позитивний висновок щодо структури та змісту дисертаційної роботи.

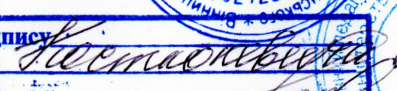
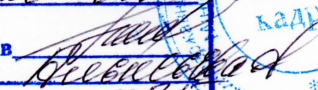
Висновок. Дисертаційна робота Смирновської Софії Богданівни на тему «Удосконалення техніко-тактичної підготовки ватерполістів на етапі попередньої базової підготовки з урахуванням індивідуальних психофізіологічних характеристик», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення та

відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), а її автор Смирновська Софія Богданівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного
виховання та спорту, професор,
професор кафедри
теорії і методики спорту
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Костюкевич В.М.

Зразок підпису	
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	
" 16 " 06 2025 р.	